

Justitiedepartementet

103 33 STOCKHOLM

Vårt datum: 2023-05-25**Vårt diarienummer:** ADM/2023:235**Ert datum:** 2023-03-16**Er beteckning:** Ju2023/00690

Kopia till Utbildningsdepartementet

Genomförande av det nya blåkortsdirektivet (Ds 2023:6)

Centrala studiestödsnämnden (CSN) vill med anledning av förslaget till genomförande av det nya blåkortsdirektivet framföra följande.

10.4 Bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken

CSN vill uppmärksamma att det i studiestödslagstiftningen inte finns någon bestämmelse som innebär att studerande som beviljas familjeförmånerna studiebidrag och extra tillägg med stöd av 1 kap. 6 eller 7 §§, fortsatt kan beviljas sådant stöd när deras tidsbegränsat uppehållstillstånd har upphört att gälla under förutsättning att ansökan avser ett fortsatt tillstånd på samma grund (jmf 2 kap. 4 a § och 3 kap. 4 a § studiestödslagen (1999:1395), SsL).

15.3 Utbildning och yrkesutbildning

CSN har inga synpunkter på de föreslagna ändringarna vad gäller rätten till studiestöd för personer med EU-blåkort och deras familjemedlemmar. CSN vill dock uppmärksamma att den föreslagna begränsningen inte enbart påverkar EU-blåkortsinnehavares rätt till studiestöd i form av studiemedel, utan även rätten till omställningsstudiestöd¹ och studiestartsstöd².

CSN noterar att den föreslagna lydelsen av 1 kap. 7 § SsL innebär att personer med EU-blåkort, dvs. ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning, ska ha rätt till studiebidrag och extra tillägg. Såsom nämns i promemorian ges det främst till ungdomar i gymnasieskolan. Mot bakgrund av att stödet kan lämnas längst till och med det första

¹ 10 § lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd

² 9 § lagen (2017:527) om studiestartsstöd

kalenderhalvåret det år då den studerande fyller 20 år,³ framstår det som närmast uteslutet att en person med EU-blåkort skulle kunna få rätt till familjeförmånerna.

15.8. Undantag för vissa utlänningar

Med anledning av förslaget till 1 kap. 7 § andra stycket andra meningen SsL, kan CSN konstatera att konsekvensen av förslaget är att EU-blåkortsinnehavare med flyktingstatusförklaring, visserligen inte har rätt till familjeförmåner enligt 1 kap. 7 § SsL, men istället har rätt till studiestöd i form av studiehjälp, studiemedel, omställningsstudiestöd och studiestartsstöd enligt 2 kap. 4 § fjärde stycket respektive 3 kap. 4 § fjärde stycket SsL. Undantaget för personer med flyktingstatusförklaring är i lagtexten begränsat till EU-blåkortsinnehavare och omfattar inte uttryckligen familjemedlemmar till dessa.

CSN vill upplysa om att myndigheten i dag har en tillämpning där alla utländska medborgare som har en flyktingstatusförklaring beviljas studiestöd enligt 2 kap. 4 § fjärde stycket respektive 3 kap. 4 § fjärde stycket med hänsyn till särskilda skäl.⁴ Dessa personer kan ha uppehållstillstånd som beviljats med stöd av andra bestämmelser i utlänningslagen än de som finns angiva i studiestödslagen. Det föreslagna tillägget i 1 kap. 7 § andra stycket andra meningen aktualiserar därmed frågan om det efter denna ändring även bör förtydligas vad som gäller för andra utländska medborgare med flyktingstatusförklaring som beviljats tillfälligt uppehållstillstånd enligt andra bestämmelser än de som finns angivna i 1 kap. 7 § tredje punkten och 2 kap. 4 § fjärde stycket respektive 3 kap. 4 § fjärde stycket SsL. CSN önskar att det övervägs i den fortsatta beredningen. CSN bedömer vidare att en hänvisning från 2 kap. 4 – 4 a § och 3 kap. 4 – 4 a § till 1 kap. 7 § andra stycket andra meningen SsL kan underlätta tillämpningen.

18. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Hittills har ingen EU-blåkortsinnehavare beviljats studiestöd, varken i form av studiehjälp, studiemedel, omställningsstudiestöd eller studiestartsstöd. Avsaknaden av övergångsbestämmelser skulle dock kunna få konsekvenser för de som påbörjar studier med sådant studiestöd före ikraftträdandet.

19. Kostnader och andra konsekvenser

De ändringar som genomförs i utlänningslagstiftningen, och som innebär att antalet personer med EU-blåkort beräknas öka, innebär också att fler (familjemedlemmar) kommer att beviljas familjeförmåner i form av studiebidrag och extra tillägg. Mot bakgrund av att antalet familjemedlemmar till EU-blåkortsinnehavare med studiestöd som mest uppgått till tre personer under år 2021 och 2022, delar CSN bedömningen att påverkan på CSN, och på utflödet av studiestöd, förväntas vara marginellt.

Beslut om detta remissvar har fattats av enhetschefen Jeanette Lundqvist efter föredragning av utredaren Alexandra Swenning i närvaro av verksjuristen

³ 2 kap. 3 § SsL

⁴ Se sid. 31 i prop. 2005/06:134, Anpassningar av studiestödet till vissa EG-direktiv, m.m.

REMISSVAR

Cecilia Ljung. I arbetet med remissvaret har även analytiker Peter Engberg och verksamhetsutvecklare Lina Olofsson deltagit.

Jeanette Lundqvist

Alexandra Swenning